

## Library Radio Station “ห้องสมุดวาไรตี้ คลื่นนี้มีความรู้” Library Radio Station “More Variety, More Knowledge”

วิหาวพร โสภณ รตนา ยามาเจริญ ขวัญญา ปานสวัสดิ์  
สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร e-mail: withawaporn.s@psu.ac.th

---

### บทคัดย่อ

กิจกรรม Library Radio Station มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอและเพิ่มช่องทางการสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดผ่านการจัดรายการวิทยุ และส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด เป็นการขยายฐานกลุ่มลูกค้าของห้องสมุดไปสู่บุคคลทั่วไป นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาทักษะด้านการพูด การสื่อสาร ตลอดจนสร้างความมั่นใจในการพูดต่อหน้าสาธารณชนของผู้จัดรายการอีกด้วย

การเพิ่มช่องทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ผ่านการจัดรายการวิทยุ ทำให้ห้องสมุดเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใช้บริการบุคคลภายนอกได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และยังทำให้ห้องสมุดได้ทราบถึงความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุ ทั้งในเรื่องเนื้อหาของรายการวิทยุ และข้อเสนอแนะต่างๆ ผ่านกิจกรรมที่ทางห้องสมุดจัดให้ผู้ฟังรายการวิทยุได้ร่วมสนุก ส่งผลดีต่อการพัฒนากระบวนการส่งเสริมการใช้บริการของห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากการจัดกิจกรรมของห้องสมุดผ่านช่องทางวิทยุ แสดงให้เห็นว่ายังมีช่องทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์มากขึ้นเท่าไร ยิ่งเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดได้มากขึ้นเท่านั้น

### คำสำคัญ:

รายการวิทยุห้องสมุด, ห้องสมุดวาไรตี้, FM 88  
สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

### Abstract

This “Library Radio Station” activity’s objective was to present the additional communication channel which could be used to promote the library by using the radio broadcast. The increased communication channel widened the accessibility of the public to the library’s news. Moreover, it helped developing the staff’s speaking and communication skill. The library staff would also have more confidence when they spoke in the public.

Adding more communication channel and using the radio broadcast made the library widely known. The public user could be reached faster and more efficiently. Furthermore, the library could understand the requirement of listener through their comments about the contents of the radio and advices about the library through the library activities. The result of this activity showed that using the radio broadcast was a good way to promote the library services and by adding more communication channel, a library would have more chance to get new user and the user would be able to access more of the library services.

**Keyword:**

Library Radio, Library Variety, PSU Radio FM 88

Khunying Long Athakravisunthorn Learning Resources Center

**บทนำ**

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าข้อมูลสารสนเทศแก่อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัย อีกทั้งยังมีบริการต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบให้บริการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ มีการจัดกิจกรรมเชิงรุกเพื่อส่งเสริมการใช้บริการห้องสมุด เพื่อการเข้าถึงผู้ใช้บริการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มมากยิ่งขึ้น ดังนั้นห้องสมุดจึงจำเป็นต้องทำให้ผู้ใช้บริการรับรู้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดให้มากที่สุด สามารถเข้าถึงผู้ใช้บริการได้ทุกช่องทางการสื่อสาร แต่ในปัจจุบันห้องสมุด ไม่สามารถสื่อสารหรือเชิญชวนผู้ใช้บริการทุกกลุ่มให้มาเข้าร่วมกิจกรรม หรือ ใช้บริการห้องสมุดได้อย่างเต็มที่ อาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารหรือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของห้องสมุดไม่สามารถเข้าถึง หรือยังไม่ครอบคลุมกลุ่มผู้ใช้บริการ แม้จะมีการใช้ช่องทางการสื่อสาร หรือ การประชาสัมพันธ์ตามช่องทางที่หลากหลายก็ตาม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ใช้บริการเสียโอกาสในการรับรู้ข่าวสาร และร่วมกิจกรรมกับห้องสมุด

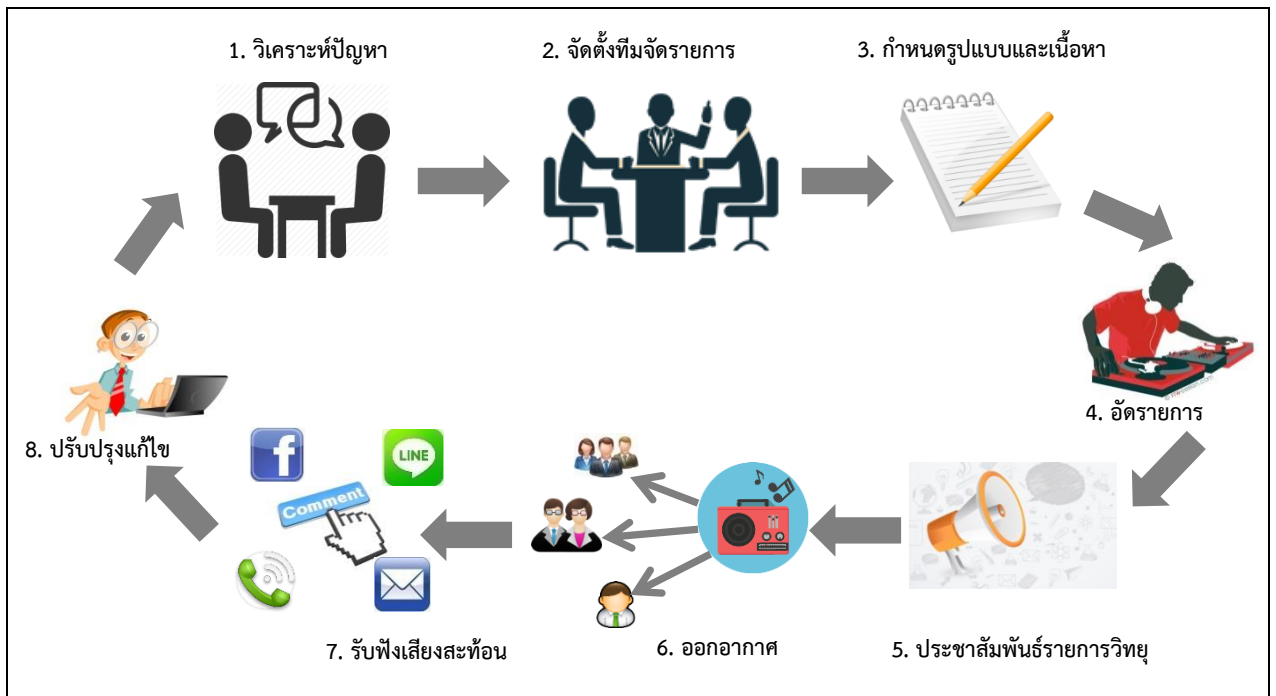
อย่างไรก็ดีห้องสมุดได้มีการส่งเสริม และปรับปรุงช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้บริการที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยช่องทางการสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ ได้ดำเนินการในปัจจุบันนั้น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารผ่านทางเว็บไซต์ของห้องสมุด อีเมล และช่องทางโซเชียลมีเดียคือ เฟซบุ๊ก และไลน์ เป็นต้น ซึ่งแต่ละช่องทางก็เหมาะกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่แตกต่างกันออกไป ส่วนใหญ่ช่องทางการสื่อสารเหล่านี้เน้นกลุ่มผู้ใช้บริการภายในมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกของห้องสมุด แต่ในปัจจุบันทางห้องสมุด ยังมีการให้บริการแก่บุคคลภายนอก ทั้งที่เป็นสมาชิก และไม่เป็นสมาชิกกับห้องสมุด ซึ่งช่องทางที่จะทำให้กลุ่มผู้ใช้บริการเหล่านี้รับรู้ข่าวสารความเคลื่อนไหว และรู้จักห้องสมุดให้มากขึ้น จำเป็นต้องวิเคราะห์และศึกษาเพื่อหาช่องทางการสื่อสารใหม่ ทางห้องสมุดจึงได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้มีการเพิ่มช่องทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์อีกช่องทางหนึ่ง คือ “การจัดรายการวิทยุ” เพื่อนำเสนอข่าวสาร และกิจกรรมความเคลื่อนไหวของห้องสมุด ซึ่งการใช้รายการวิทยุเป็นช่องทางการสื่อสารหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้ใช้บริการภายนอกนั้น ถือเป็นเรื่องที่ดี เพราะรายการวิทยุสามารถเป็นสื่อที่ส่งข่าวสารไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใช้บริการบุคคลภายนอก ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และสามารถครอบคลุมผู้ฟังได้ครั้งละจำนวนมาก สามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลงรูปแบบ และข้อความประชาสัมพันธ์ได้จนถึงช่วงใกล้เวลาออกอากาศ การประชาสัมพันธ์ หรือ การโฆษณาผ่านสื่อวิทยุนี้เป็นงานที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนมาก

นัก เสียค่าใช้จ่ายน้อยมาก สามารถทำให้ผู้ฟังรู้สึกเป็นกันเอง สร้างความใกล้ชิดระหว่างผู้ฟังกับห้องสมุด และที่สำคัญคือสามารถเข้าถึงชุมชนได้ไม่ยาก นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ผ่านการจัดรายการวิทยุ ยังทำให้ห้องสมุดได้รับฟังและศึกษาความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุได้อีกด้วย ส่งผลดีต่อการพัฒนากระบวนการส่งเสริมการใช้บริการของห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มช่องทางและส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดผ่านการจัดการรายการวิทยุ
2. เพื่อขยายฐานกลุ่มลูกค้าของห้องสมุดไปสู่บุคคลภายนอก
3. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการพูด การสื่อสาร และความมั่นใจแก่ผู้จัดรายการในการพูดต่อหน้าสาธารณชน

### ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน



ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานการจัดรายการวิทยุ

ขั้นตอน และวิธีการดำเนินงาน สามารถอธิบายรายละเอียดได้ ดังนี้

#### 1. วิเคราะห์ปัญหาการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด

ทีมประชาสัมพันธ์ได้ดำเนินการศึกษาปัญหาของการรับข้อมูลข่าวสาร และช่องทางการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด ไปสู่บุคคลภายนอก เพื่อให้เกิดช่องทางการรับรู้ข่าวสาร และสื่อสารข้อมูลกับผู้ใช้บริการให้เข้าถึงผู้ใช้บริการได้หลากหลายกลุ่ม ผลจากการศึกษามีข้อสรุป คือ “การจัดรายการวิทยุ”

## 2. จัดตั้งทีมจัดรายการวิทยุ

ห้องสมุดได้มีการประสานงานกับสถานีวิทยุ ม.อ. FM 88 โดยทางสถานีวิทยุได้ให้ช่วงเวลาในออกอากาศรายการวิทยุสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทางห้องสมุดจึงได้มีการจัดตั้งทีมจัดรายการวิทยุขึ้น ซึ่งมีผู้ให้ความร่วมมือและดำเนินการจัดรายการประกอบด้วย บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

## 3. ประชุมเพื่อกำหนดรูปแบบ และเนื้อหาในรายการวิทยุ

- ระยะเวลาที่ 1 ห้องสมุดได้ช่วงเวลาในการจัดรายการวิทยุสัปดาห์ละ 10 นาที ทีมจัดรายการวิทยุจึงกำหนดรูปแบบ เนื้อหาในรายการวิทยุ และจัดตารางแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการจัดรายการวิทยุสัปดาห์ละ 1 คู่ ซึ่งรูปแบบการนำเสนอจะเป็นการเล่าเรื่อง และสนทนากันระหว่างคน 2 คน โดยเนื้อหาจะนำมาจากหนังสือ หรือ วารสารในห้องสมุดที่นักจัดรายการสนใจ และคิดว่าเป็นประโยชน์กับผู้ฟังรายการ ตอนท้ายของรายการจะเชื่อมโยงแหล่งที่มาของเนื้อหาว่านำมาจากทรัพยากรสารสนเทศใดในห้องสมุด เป็นการต่อยอดการค้นคว้าข้อมูลในห้องสมุดต่อไป ทั้งนี้ได้ตั้งชื่อรายการวิทยุของห้องสมุดว่า “ห้องสมุดควาไรดี” เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่หลากหลายในการนำเสนอ

- ระยะเวลาที่ 2 (ปัจจุบัน) หลังจากทางห้องสมุดจัดรายการประมาณ 6 เดือน ทางสถานีวิทยุแจ้งว่ารายการของห้องสมุดมีความน่าสนใจ จึงเพิ่มช่วงเวลาในการออกอากาศเป็น 20 นาที ทางทีมผู้จัดรายการ จึงได้มีการปรับปรุงรูปแบบรายการออกเป็น 2 ช่วง ช่วงละ 10 นาที ดังนี้

- ช่วงที่ 1 “ช่วงสาระน่ารู้” เป็นการนำเสนอสาระที่น่าสนใจ หรือเป็นเรื่องที่นิยมในขณะนั้น เช่น สุขภาพ ความงาม การเงินการธนาคาร เทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรม อาหาร และสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น ส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาที่มาจากหนังสือ บทความวารสาร นิตยสารในห้องสมุด หรืออาจจะเป็นบทความน่ารู้จากอินเทอร์เน็ตที่มีแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ

- ช่วงที่ 2 คือ “ช่วงสัปดาห์นี้มีอะไร” เป็นการแนะนำหนังสือ วารสาร นิตยสาร สื่อโสตทัศน์ หรือฐานข้อมูลที่น่าสนใจ รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และกิจกรรมของห้องสมุด พร้อมเชิญชวนให้เข้าใช้บริการห้องสมุด โดยปิดท้ายรายการด้วยภาษาอาเซียน ครั้งละ 1 คำ หรือ 1 ประโยคสั้น ๆ สลับกันไปให้ครบทั้ง 10 ประเทศ

## 4. ดำเนินการอัดรายการวิทยุ

การอัดรายการวิทยุของห้องสมุด เป็นการอัดรายการไว้ล่วงหน้า ไม่ใช่ดำเนินการอัดรายการสด โดยในระยะเวลาที่ 1 อัดรายการทุกวันศุกร์ เวลา 9.00 น. เป็นต้นไป และระยะเวลาที่ 2 (ปัจจุบัน) อัดรายการทุกๆ วันพฤหัสบดี เวลา 09.00 น. เป็นต้นไป

## 5. ประชาสัมพันธ์รายการวิทยุ

ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ฟังรายการวิทยุของห้องสมุดผ่านทางเว็บไซต์ของห้องสมุด อีเมล บอกรับปากต่อปาก ช่องทางโซเชียลมีเดีย เช่น เฟซบุ๊ก และไลน์

## 6. ออกอากาศรายการวิทยุตามวัน เวลาที่กำหนด

รายการของห้องสมุดจะออกอากาศทางคลื่นวิทยุ ม.อ. FM 88 ในรายการชุมชนวิชาการ “ช่วงห้องสมุดควาไรดี” ทุกวันจันทร์ เวลา 11.30 – 12.00 น.

## 7. รับฟังเสียงสะท้อนจากผู้ฟังรายการวิทยุ

มีการจัดกิจกรรม “ฟัง แล้ว มันท์” ให้ผู้ฟังรายการได้แสดงความคิดเห็น ตีชมรายการ หรือ อยากให้เพิ่มเติมอะไรในรายการ หรือ อยากให้ห้องสมุดจัดกิจกรรมอะไร ผ่านทางหน้าแฟนเพจเฟซบุ๊กของห้องสมุด (ซึ่งการแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางนี้ ทำให้ผู้ใช้บริการทราบถึงช่องทางการประชาสัมพันธ์ทางเฟซบุ๊กอีกช่องทางหนึ่งของห้องสมุด) และเพิ่มความสนใจในกิจกรรมนี้ด้วยการแจกรางวัลผู้โชคดีเดือนละ 3 รางวัล

#### 8. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรายการวิทยุ

ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรายการวิทยุตามความเหมาะสม และความสนใจของผู้ฟัง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุ เช่น การจัดกิจกรรมให้ผู้ฟังร่วมสนุก เพิ่มช่องทางการฟังรายการย้อนหลังผ่านเว็บไซต์ของสำนักฯ เป็นต้น

### ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

#### ผลการศึกษา

ผลจากการจัดรายการวิทยุพบว่า มีผู้ฟังรายการที่เป็นผู้ใช้บริการบุคคลภายนอกจำนวนหนึ่งติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผ่านรายการวิทยุ ทำให้มีการเข้ามาใช้บริการห้องสมุด และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดขึ้น อีกทั้งผู้ฟังรายการยังให้ความสนใจหนังสือ วารสารที่ได้มีการแนะนำผ่านการจัดรายการวิทยุ ซึ่งถือว่าเป็นผลดีที่เกิดขึ้นจากการจัดรายการ ทั้งนี้ทางผู้จัดรายการมีการติดตามผลและความคืบหน้าของรายการอย่างต่อเนื่อง พร้อมปรับปรุงแก้ไขรูปแบบของรายการให้เหมาะสม ตามคำติชมของผู้ฟังรายการ โดยผู้ฟังสามารถให้คำแนะนำ ติชมรายการผ่านช่องทางต่าง ๆ ของห้องสมุด เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เว็บไซต์ และทางโทรศัพท์ ซึ่งจากการจัดรายการวิทยุ ส่งผลให้ห้องสมุดมีช่องทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งช่องทาง โดยสามารถขยายฐานกลุ่มลูกค้าไปสู่บุคคลภายนอกได้สะดวก และรวดเร็ว ทำให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างขึ้น รวมทั้งทำให้ผู้จัดรายการวิทยุมีทักษะด้านการพูด การสื่อสาร และสามารถพูดต่อหน้าสาธารณชนได้อย่างมั่นใจมากยิ่งขึ้น

#### ข้อเสนอแนะ

จากการที่ห้องสมุดได้มีการจัดรายการและออกอากาศรายการวิทยุไปแล้วนั้น มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการปรับปรุงรูปแบบของรายการวิทยุอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความเหมาะสมและตรงกับกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด
2. ควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ในช่วงของการจัดรายการวิทยุ เพื่อเพิ่มความสุขสนาน และเป็นการสำรวจความนิยมจากผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของห้องสมุด และก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างห้องสมุดกับผู้ฟังรายการ
3. ควรมีการสำรวจความพึงพอใจ หรือเนื้อหาการจัดรายการที่ผู้ฟังต้องการอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาแบบการจัดการวิทยุต่อไป
4. ควรมีการจัดรายการสดบ้าง หากผู้จัดรายการมีความพร้อม และความชำนาญ เพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังรายการ และผู้จัดรายการ ส่งผลให้เกิดความสุข และน่าสนใจมากขึ้น

#### การนำไปใช้ประโยชน์

1. เผยแพร่องค์ความรู้ที่มีในองค์กรแก่ผู้ใช้บริการ และสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้บริการหรือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วครอบคลุมผู้ฟังได้ครั้งละจำนวนมาก ๆ
2. ห้องสมุดเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง และช่วยขยายฐานกลุ่มลูกค้าไปสู่กลุ่มผู้ใช้บริการบุคคลภายนอก และเพิ่มจำนวนกลุ่มเป้าหมายในอนาคตให้เพิ่มมากขึ้น
3. สามารถพัฒนากระบวนการส่งเสริมการใช้บริการของห้องสมุดผ่านการจัดรายการวิทยุ
4. บุคลากรสามารถพัฒนาทักษะด้านการพูด การสื่อสาร และเสริมสร้างความมั่นใจต่อการพูดในที่สาธารณชนแก่ผู้จัดรายการให้ดียิ่งขึ้น

5. พัฒนาทักษะด้านการคัดเลือก และวิเคราะห์เนื้อหาที่นำเสนอ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่น่าเชื่อถือ
6. ห้องสมุดมีช่องทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเพิ่มขึ้นอีก 1 ช่องทาง
7. กระตุ้นให้ผู้สนใจเข้าใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศที่แนะนำในรายการ เป็นช่องทางการส่งเสริมการใช้บริการอีกวิธีหนึ่ง

#### รายการอ้างอิง

Freepik Free graphic resources for designers. (2016). *Radio*. Retrieved from <http://www.freepik.com/index.php?goto=2&searchform=1&k=radio>